Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų išdavimo taisyklių priedas

KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO INDIVIDUALUS APSAUGOS REGLAMENTAS

2026-10- Nr. IRVS-
(data)

Vilnius
(parengimo vieta)

I. BENDRIEJI DUOMENYS

1. Bendrieji kultūros paveldo objekto duomenys[1]:
1.1. pavadinimas, unikalus kodas Kultūros vertybių registre (toliau – Registras) **Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių kompleksas (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30972);**

1.2. adresas Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 3 ir Vasaros g. 5;

1.3. įrašymo į Registrą teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) 2006 m. lapkričio 10 d. Vilniaus miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Nr. VI-RM-11;

1.4. inicijavimo skelbti saugomu teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) -

1.5. skelbimo saugomu teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) -

1.6. skelbimo kultūros paminklu teisės aktas (priėmęs subjektas, data, Nr.) -

1.7. unikalus žemės sklypo Nr. (jeigu registruotas Nekilnojamojo turto registre) 4400-5277-0797, 4400-5276-4879;

1.8. unikalus statinio Nr. (jeigu registruotas Nekilnojamojo turto registre) Į kompleksą įeinantys:

1. **Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, pirmos vilos pastatas (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30973), unikalus Nr. 1094-0426-8029**;
2. **Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso administracinis pastatas (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30974), unikalus Nr. 1094-0426-1107**;
3. **Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, antros vilos pastatas (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30975), unikalus Nr. 1094-0426-1172**;
4. **Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, artezinio šulinio statinys (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30976), unikalus Nr. 1094-0426-1132**;

1.9. yra kito kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje (kultūros paveldo objekto pavadinimas, unikalus kodas Registre): -

1.10. vertingosios savybės ar saugomos dalys ir elementai užfiksuoti ir teritorijos ribos apibrėžtos / nustatytos (kultūros paveldo objekto apskaitos dokumento pavadinimas, data, Nr., sudaręs / patvirtinęs subjektas) Vilniaus Miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2009 m. balandžio 10 d. aktas Nr. VI-RM-49 Apibrėžtu teritorijos ribų planą sudarė Paminklų restauravimo institutas 2009 m. balandžio 10 d.; toliau – TRP);

[1] Įrašomi duomenys, žinomi individualaus apsaugos reglamento sudarymo metu. Su pasikeitusiais 1.4, 1.5, 1.8, 1.9 punktuose nurodytais duomenimis valdytojai viešai ir nemokamai susipažįsta Kultūros vertybių registro duomenų bazėje interneto adresu: http://kvr.kpd.lt/heritage

1.11. už apsaugą atsakinga institucija (pavadinimas, centrinės buveinės ar padalinio adresas)

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis skyrius, Šnipiškių g. 3, LT-09309, Vilnius, el. p: vilnius@kpd.lt,

1.12. apsaugos zona (pažymėti):

☐ laikinai nenustatoma apsaugos zona
☒ nenustatomas fizinės apsaugos pozonis
☒ nenustatomas vizualinės apsaugos pozonis

Apsaugos zonos ir jos pozonių ribų plano techninį rengimo darbą atliko:

II. PAVELDOSAUGOS REIKALAVIMAI

2. Kultūros paveldo objekto ir jo teritorijos paveldosaugos reikalavimai:

2.1. Bendrieji reikalavimai:

2.1.1. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso apsaugos tikslas yra sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

2.1.2. Saugomos visos Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso dalys, vertingosios savybės ir jo teritorija:

- vertingosios savybės yra visos pirminio suformavimo dalys bei elementai su istoriniais pakeitimais ir papildymais, kurie patys savaime turi kultūrinės vertės požymių arba kartu su ankstesnių etapų elementais sudaro tokių požymių turinčią visumą, fiksuotos Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso pirmos vilos pastato, Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso administracinio pastato, Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso antros vilos pastato, Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso artezinio šulinio statinio apskaitos dokumentuose, kaip vertingosios savybės, kurios tikslinamos ir papildomos tyrimų pagrindu.
- nevertingi intarpai yra įvairūs statybiniai ir kitokie medžiaginiai ir struktūriniai elementai, vėlesnių pakeitimų ir perdirbimų metu įrengti arba kitaip atsiradę Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso teritorijoje ar Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso dalyse, nederantys su autentiška medžiaga ir atlikimo technika, neturintys laiko ženklų, keičiantys autentišką formą ir vietą, pastato apimtį ir sudėtį, žalojantys kultūrinės vertės požymius.

2.1.3. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso teritorijoje esančių komplekso dalių ir vertingųjų savybių tvarkyba atliekama vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintais paveldo tvarkybos reglamentais.

2.1.4. Visi tvarkomieji paveldosaugos ir tvarkomieji statybos darbai privalo užtikrinti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso teritorijoje esančių vertingųjų savybių, komplekso dalių ir jų vertingųjų savybių išsaugojimą.

2.1.5. Reikšmingas visų istorinių epochų palikimas Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso ir jo dalyse, todėl stiliaus vienybė nėra tvarkybos darbų tikslas.

2.1.6. Tvarkybos darbų tikslas yra išsaugoti ir atskleisti vertybės estetinę bei istorinę vertę, grindžiant juos tyrimų duomenimis.

2.1.7. Restauravimo, konservavimo ir atkūrimo darbų metu atliekant trūkstamų dalių atkūrimą vadovautis principu, jog atkuriamos dalys turi harmoningai įsilieti į Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, jo dalių bei Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu, teritorijos visumą ir tuo pačiu metu skirtis nuo originalo, kad restauruotos dalys neklastotų meninės ir istorinės tiesos.

2.1.8. Su atkūrimu susiję darbai projektuojami ir atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintu apibrėžimu: atkūrimas yra neišlikusios nekilnojamosios kultūros vertybės atkūrimas išimtiniais atvejais pagal nustatytas neišlikusias vertingąsias savybes, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus. Atkuriant išsaugomos atkuriamos vertybės išlikusios dalys ir elementai, jie grąžinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos neišlikusios dalys ir elementai.

2.1.9. Konservavimo, remonto, restauravimo ir atkūrimo darbai atliekami tik remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso ir jo dalių autentiškumą, savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą - formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją, aplinką.

2.1.10. Pritaikant kultūros vertybę būtina vadovautis principu, jog esant būtinybei, suderinant valdytojo ir visuomenės poreikius, minimaliai keičiant vertingąsias savybes, privaloma užtikrinti galimybę atkurti būklę, buvusią iki pakeitimų, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus.

2.1.11. Naujai įrengiamų funkcinės įrangos elementų stilistika, mastelis, medžiagos turi atitikti komplekso bei Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu, stilistiką, mastelį bei būdingas medžiagas.
2.1.12. Esama inžinerinė įranga pagal galimybes rekonstruojama ir panaudojama, vykdant pritaikymo darbus, naujai projektuojama įranga turi nepažeisti ar minimaliai pažeisti kultūros vertybės autentiškumo ir kiekybės požymius. Taip pat turi būti projekuojama, užtikrinant, kad nėra daromas esminis poveikis pastatų architektūriniam vaizdui, nedarko stogo, fasadų ir yra maskuojami arba sprendžiami bendrose architektūros sprendiniuose.
2.1.13. Projektuojant įvažiavimus, patekimą į kultūros vertybės teritoriją remtis tyrimų medžiaga.
2.1.14. Formuojant ar pertvarkant žemės sklypus ir jų ribas, vadovautis principu, kad kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama. Projektuojant žemės sklypo ribas, vadovautis Kultūros vertybių registre nustatytomis nekilnojamojo kultūros paveldo objekto ribomis.
2.1.15. Naujai aptikus archeologinių radinių, nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo informuoti už paveldo apsaugą atsakingas institucijas – Kultūros paveldo departament prie Kultūros ministerijos bei Vilniaus miesto savivaldybės administracijos paveldosaugos padalinį.

2.2. Reikalavimai žemės darbams:
2.2.1. Statinių kompleksas saugomas kartu su jo teritorija – šios kultūros vertybės užimamu ir su ja funkciškai, kompoziciškai ar istoriškai susijusiu žemės plotu (sklypu ar sklypais);
2.2.2. Žemės judinimo darbų vietose privalomi archeologiniai tyrimai vadovaujantis PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ nuostatomis. Galioja tik patvirtinti ir aprobuoti Mokslinės archeologijos komisijos dokumentai.

2.3. Priežiūros sąlygos:
2.3.1. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso statinių priežiūros tikslas – išsaugoti gerą fizinę šios kultūros vertybės būklę, palaikyti tinkamą sanitarinę ir priešgaisrinę būklę, išvengti vertingųjų savybių, sudedamųjų dalių ir teritorijos kitimo ir vandalizmo;
2.3.2. Priežiūros metu atliekami darbai, kurie skirti tik statinių bei teritorijos komponentų priežiūrai ir kuriais nežalojamos, nenaikinamos bei nekeičiamos kultūros vertybės apskaitos dokumentuose nustatytos komplekso saugomos dalys ar elementai bei pagrindiniai kultūrinės vertės požymiai;
2.3.3. Valdytojas privalo prižiūrėti kultūros vertybę, savarankiškai gali atlikti šiuos statinių priežiūros darbus: atlikti apžiūrą, valyti, šalinti taršos šaltinius, šalinti (iškirsti) medžius ir krūmus, augančius ant statinių ar jų liekanų, grąžinti į pirmykštę vietą ir įtvirtinti išslinkusius ar iškritusius elementus, jeigu jie nėra vertingosios savybės, įrengti ir prižiūrėti įrangą, apsaugančią nuo gaisrų;
2.3.4. Valdytojas privalo pranešti už apsaugą atsakingai institucijai apie nekilnojamajai kultūros vertybei iškilusią grėsmę, kurios pats pašalinti nepajėgia arba tam neturi reikiamos kvalifikacijos ar leidimo;
2.3.5. Galimi želdinių ir teritorijos priežiūros darbai: atlikti apžiūrą, šalinti taršos šaltinius, grąžinti į pirmykštę vietą ir įtvirtinti išslinkusius ar iškritusius dangos ir reljefo tvirtinamuosius elementus, jeigu jie nėra vertingos dalys ir elementai, šalinti iš želdynų sausuolius, vėjavartas, vėjalaužas, snieglaužas, nevertingus medžius ir krūmus, valyti ir gydyti atskirų medžių kamienus ir šakas, genėti juos, išlyginti pievų ir vejų paviršių, regeneruoti atskiras vietas;
2.3.6. Priežiūros darbai atliekami nuolat, be projektinės dokumentacijos, bet su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus pritarimu, darbai apmokami jo savininko, valdytojo ar naudotojo lėšomis;
2.3.7. Valdytojas privalo leisti kultūros ministro nustatyta tvarka Kultūros paveldo departamento ar Savivaldybės paveldosaugos padalinio specialistams apžiūrėti kultūros vertybę;
2.3.8. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso savininkai, valdytojai ar naudotojai, sužinoję apie pagrindinių sudedamųjų jo dalių – statinių ar teritorijos, sugadinimą, sužalojimą, sunaikinimą, vandalizmo aktą, gresiančias arba įvykusias avarijas, turi nedelsdami pranešti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniam skyriui ir imtis priemonių vertingosioms savybėms išsaugoti;
2.3.9. Prieš bet kokius tvarkymo darbus atliekami istoriniai-ikonografiniai, architektūriniai, konstrukcijų, polichromijos, archeologiniai, dendrologiniai ir kiti tyrimai, reikalingi projektavimo darbams.

2.4. Draudžiama:
2.4.1. Pažeisti, naikinti, griauti ar kitaip žaloti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30972) ir jų aplinkos autentiškumą bei jų vertingąsias savybes, registruotas Kultūros vertybių registre;
2.4.2. Gaminti, sandėliuoti sprogstamąsias, degiąsias, chemiškai aktyvias, aplinką teršiančias medžiagas, rengti sąvartynus, laikyti atliekas, naudoti gamybines stakles, įrenginius ir kitokius mechaninius variklius, darančius dinaminį, vibracinį poveikį ir galinčius sukelti vertybių pokyčius bei avarijas, įrengti laboratorijas ir saugyklas, susijusias su nepalankiu esamoms vertybėms temperatūros ir drėgmės režimu, taip pat chemiškai aktyvių medžiagų naudojimu ir laikymu;

2.4.3. Statyti statinius, kurie dėl savo aukščio, apimties ar išraiškos būdo arba formos nustelbtų nekilnojamąsias kultūros vertybes arba trukdytų jas apžvelgti;
2.4.4. Naikinti ar kitaip žaloti paminklines lentas, nekilnojamosios kultūros vertybės informacinius stendus arba kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijos ir jų apsaugos zonos riboženklius ir kitus statinius ir (ar) daiktus, skirtus vertingosioms savybėms pažymėti ar parodančius, kad teritorija yra saugoma kaip nekilnojamoji kultūros vertybė. Šie statiniai ir (ar) daiktai gali būti keičiami ar statomi nauji tik gavus už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimą projektui ar numatomai veiklai Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ar kultūros ministro nustatyta tvarka;
2.4.5. Neištirtose saugomos vertybės teritorijos dalyse vykdyti darbus, nesusijusius su jų priežiūra ir konservavimu;
2.4.6. Neištirtose saugomos vertybės teritorijos dalyse – atidengti autentiškas netirtas saugomas dalis ar elementus, atkasti netirtus pastatų rūsius, atidaryti laidojimo kriptas ar rūsius, atidengti ir judinti archeologinius sluoksnius, judinti, tirti, iškelti archeologinius radinius. Šiems darbams vykdyti turi būti gautas institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimas, išduotas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka;
2.4.7. Negavus už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama formuoti ir pertvarkyti žemės sklypus, keisti žemės sklypų naudojimo būdą (būdus), užstatymo tankį, intensyvumą, užstatymo tipą;
2.4.8. Įrengti komercines reklamas, lauko antenas ir kitus techninius įrenginius kultūros paveldo statinių išorėje ir bendrai visoje komplekso teritorijoje.

2.5. Naudojimo sąlygos:
2.5.1. Naudojant kompleksą ir jį sudarančius objektus turi būti išsaugota autentiška jo teritorija, vertingosios savybės ir sudarytos sąlygos jį eksponuoti;
2.5.2. Valstybės ar savivaldybių institucijų priimami teisės aktai, teritorijų planavimo dokumentai, kuriais keičiama Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso arba atskirų statinių ar jų patalpų naudojimo paskirtis, turi būti derinami Kultūros paveldo departamente prie Kultūros ministerijos;
2.5.3.4. Komplekso naudojimo apimtys: apimtys, kurios nesukelia poreikio iš esmės keisti vertybės sudėties, apimties ir autentiškumo požymių;
2.5.3.5. Nevertingų intarpų, neturinčių įtakos pastatų komplekso kultūrinei vertei, naudojimo paskirtys keičiamos ar paliekamos esamos, pritaikant tokius intarpus bendriems komplekso poreikiams, o apimtys gali būti mažinamos ar paliekamos esamos.

2.6. Tvarkymo sąlygos:
2.6.1. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso tvarkymo tikslas yra remiantis tyrimų duomenimis išsaugoti ir išryškinti vertybės kultūrinės vertės požymius, užtikrinant geros fizinės būklės palaikymą ir pritaikymą dabarties poreikiams. Tvarkymo darbai yra priešavariniai, remonto, pritaikymo, tyrimų, konservavimo, restauravimo ir atkūrimo;
2.6.2. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso galimi darbai, susiję su esamo vertingo užstatymo išsaugojimu, neišlikusių dalių ar elementų atkūrimu, pagrįstu kompleksinių tyrimų duomenimis;
2.6.3. Prieš pradedant komplekso ar jo pastatų tvarkomuosius paveldosaugos ar tvarkomuosius statybos darbus būtina atlikti esamos būklės fiksavimo ir natūros tyrimo darbus. Jei numatomi griovimo darbai, būtinos ekspertų išvados dėl statinio kultūrinės vertės;
2.6. 4. Prieš pradedant žemės judinimo darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus vadovaujantis PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“;
2.6.5. Tyrimų metu aptiktos vertingų istorinių statinių dalys ir elementai tvarkomi pagal restauravimo, konservavimo technologijas;
2.6.6. Statiniams – komplekso pastatams – kultūros paveldo objektams – galimi visų rūšių tyrimai, priešavariniai, konservavimo, restauravimo darbai, dalinio atkūrimo darbai; paprastasis remontas ir kapitalinis remontas galimi nevertingose dalyse ir elementuose;
2.6.7. Statiniai ar įrenginiai gali būti statomi tik tyrimų pagrindu gavus Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pritarimą;
2.6.8. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių kompleksas yra Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu (unikalus kodas Registre – 16084) teritorijos 10 kvartale, todėl tvarkymo darbais turi būti išsaugotos Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2024-05-17 aktu Nr. KPD-AV-15373 su priedais, nustatytos vietovės vertingosios savybės;
2.6.9. Planuojant ir projektuojant Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso ir jo kompleksinių dalių pritaikymo ar kitus tvarkomuosius statybos darbus, vadovautis Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2023-01-26 įsakymu Nr. Į-29 „Dėl Metodinių rekomendacijų dėl statinių projektų ir/ar tvarkybos darbų projektų sprendinių dėl kultūros paveldo objektų, kultūros paveldo statinių ir kultūros paveldo objektų teritorijose bei kultūros paveldo vietovėse esančių statinių energinio efektyvumo gerinimo atitikimo paveldosaugos reikalavimams patvirtinimo“ ir jo priedu;

2.6.10. Esami nevertingi užstatymo elementai griaunami, kapitaliai remontuojami arba rekonstruojami, pritaikant jų tūrius ir architektūros išraišką prie bendrų zonos formavimo principų, dėsningumų ir architektūros stilistikos; disonuojantys nevertingi statiniai griaunami; nevertingi elementai naikinami arba pritaikomi derinant prie supančios autentikos visumos; naujai įrengiamų elementų stilistika, mastelis, medžiagos turi atitikti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso ir Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu, stilistiką, mastelį bei būdingas medžiagas;
2.6.3.11. Teritorijos elementai: galimi restauravimo, konservavimo, atkūrimo, remonto darbai;
2.6.3.12. Teritorijoje esantys želdynai ir želdiniai, takai, keliai, jų dalys, upės slėnio reljefas su aukštutine ir žemutine terasomis, mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos: restauravimas – atkūrimas, restauravimas – regeneravimas.

2.7. Reikalavimai želdynų ir želdinių tvarkymui:
2.7.1. Teritorijoje esantys želdiniai tvarkomi ir prižiūrimi vadovaujantis želdinių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais bei remiantis atliktų istorinių, architektūrinių (želdynų ar želdinių konteksto, komplekso želdynų ir želdinių planavimo principų, mažųjų statinių), aplinkos kraštovaizdžio, arboristinių, dendrologinių ir kitų reikalingų tyrimų išvadomis;
2.7.2. Galimas istorinių želdynų ir želdinių komplekso teritorijoje restauravimas, konservavimas, regeneravimas - kompleksinis tvarkymas, grąžinant autentišką teritorijos želdynių struktūrą ir kompoziciją, galimas - atkūrimas neišlikusių, sunykusių želdynų dalių ir elementų, savaiminių želdinių šalinimas;
2.7.3. Želdynų ir želdinių restauravimas-atkūrimas, restauravimas – regeneravimas gali būti vykdomas atskirais etapais;
2.7.4. Vadovautis Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2024 m. gegužės 9 d. Įsakymu Nr. Į-122 "Dėl istorinių želdynų ir želdinių priežiūros ir tvarkybos metodinių rekomendacijų patvirtinimo" ir jo Priedu.

2.8. Reikalavimai tyrimams:
2.8.1. Tvarkybos, atkūrimo, pastatų pritaikymo darbai atliekami remiantis ardomųjų ir taikomųjų mokslinių tyrimų duomenimis;
2.8.2. Ardomieji ir taikomieji moksliniai tyrimai atliekami ir jų ataskaitos rengiamos šiuos tyrimus reglamentuojančių paveldo tvarkybos reglamentų nustatyta tvarka;
2.8.3. Atliktų taikomųjų tyrimų ataskaitos turi būti pateiktos Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Taikomųjų tyrimų duomenų bazėje (adresu https://arcg.is/0yaeT4).

2.9. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso apsauga, tvarkyba, atkūrimas ir pritaikymas vykdomas taikant Lietuvos Respublikoje patvirtintų tarptautinių konvencijų – Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos, Europos architektūros paveldo apsaugos konvencijos, Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencijos, Europos kultūros konvencijos, chartijų – Tarptautinės paminklų ir vietų bei vietovių konservavimo ir restauravimo (Venecijos) chartijos, Leipcigo tvariųjų Europos miestų chartijos, ir kitų teisės aktų – Vienos memorandumo, Naros autentiškumo dokumento, susijusių su kultūros paveldo apsauga, nuostatas, įtvirtintus kultūros vertybių tvarkymo principus ir prisiimtus įsipareigojimus.

2.10. Konkretūs paveldosaugos reikalavimai vertingųjų savybių apsaugai:

VILNIAUS PSICHATRINĖS LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSAS (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30972) **Statusas** – Registrinis **Reikšmingumo lygmuo** – Regioninis **Vertybė pagal sandarą** – Kompleksas **Unikalus objekto kodas – 30972** **Amžius** – kompleksas statytas 2 etapais: 1908-1913 m. teritorija užstatyta pavienėmis vilomis, 1925-1940 m. iš esamų ir naujai pastatytų pastatų suformuotas ligoninės pastatų kompleksas	Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 3, 5

Vertingųjų savybių pobūdis – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Kraštovaizdžio; Želdynų (lemiantis reikšmingumą tipiškas);	
Vertingosios savybės:	**Paveldosaugos reikalavimai**
7.1.3.1. teritorijos planavimo sprendiniai - **tūrinė erdvinė kompozicija; plano struktūra, sudaryta derinantis prie kalvoto reljefo iš laisvai išdėstytų mūrinių ir medinių pastatų: teritorijos ŠV dalyje stovi Pirmos vilos pastatas (kurio PV ir ŠV pusėje atsiveria erdvus neužstatytas apželdintas kiemas), centrinėje dalyje ant terasomis suformuotos kalvos stovi Antros vilos pastatas (kurio PR pusėje, priešais pagrindinį fasadą, atsiveria apatinė terasa su vaismedžių sodu ir Artezinio šulinio statiniu), teritorijos V dalyje, šlaito ir terasomis suformuotos kalvos papėdėje, stovi Administracinis pastatas** (-; -; TRP, Priedai Nr. 7-12, 37; FF Nr. 6, 18, 19, 20, 46, 47, 48, 53, 54, 63, 69; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti komplekso autentiškumą vertingąsias savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatus šiuolaikinėms reikmėms, turi būti išsaugota kultūros paveldo objektų erdvinė struktūra, o sprendiniams parenkamos kompleksui būdingos istorinės, natūralios medžiagos. Saugomas kalvotas reljefas, kurį draudžama keisti. I, II grupės nesudėtingųjų statinių projektiniai sprendiniai turi būti derinami su už kultūros paveldo apsaugą atsakinga institucija.
7.1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos - **ant PR kalvos stovėjo medinis pastatas, kuriame daktaro J. Basanavičiaus vadovaujama „Lietuvių labdaros draugija“ 1916 m. įsteigė mergaičių prieglaudą. Prieglauda veikė iki 1930 m., jai vadovavo kunigas P. Bieliauskas** (prieglauda stovėjo TRP 20 nr. pažymėto pastato vietoje; -; 15.1.; Priedai Nr. 4-7, 11, 12; FF Nr. 76; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti komplekso autentiškumą vertingąsias savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Galimas esamo teritorijos užstatymo kitimas atsižvelgiant į ikonografinę medžiagą bei atliktus tyrimus.
7.1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - **kalvotas reljefas su terasomis suformuota kalva teritorijos centrinėje dalyje, šlaitu V dalyje ir kalva PR dalyje** (-; būklė gera; TRP; Priedai Nr. 8-11, 37; FF Nr. 17, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 63, 76; 2009 m.);	Saugomas kalvotas reljefas, todėl jį keisti draudžiama. Visoje komplekso teritorijoje žemės judinimo darbai vykdomi tik atlikus archeologinius tyrimus. Vykdant tvarkymo darbus turi būti išsaugotas esamą reljefas. Veikla, galinti daryti neigiamą poveikį reljefui ar kultūriniam sluoksniui (pvz. žemės paviršiaus formavimo darbai), turi būti suderinti su už kultūros paveldo apsaugą atsakinga institucija.
7.1.3.5. takai, keliai ar jų dalys, dangos - **XX a. 1 pusėje suformuotos takų trasos, vedančios teritorijos centrinėje dalyje esančios kalvos terasomis** (-; -; Priedai Nr. 8-11, 37; FF Nr. 1, 22, 53, 54, 63, 64, 65; 2009 m.); **tako trasa vedanti nuo Antros vilos pastato PR kryptimi** (-; -; Priedai Nr. 8-11, 37; FF Nr. 46, 76; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą apimantį pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją.
7.1.3.6. želdynai ir želdiniai - **teritorijos apželdinimo lapuočiais ir spygliuočiais medžiais pobūdis** (-; -; FF Nr. 5, 8, 10, 17, 18, 19, 22, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 63, 65, 69; 2009 m.); **Pirmos vilos pastato kiemo apželdinimo lapuočiais ir spygliuočiais medžiais bei dekoratyviniais augalais pobūdis** (-; -; FF Nr. 5, 8, 17, 18, 19; 2009 m.); **terasomis suformuotos kalvos apželdinimo lapuočiais ir spygliuočiais medžiais pobūdis** (-; būklė; FF Nr. 22, 48, 49, 50, 53,	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti kraštovaizdžio autentiškumą, apimantį pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, suplanavimą, atlikimo technologiją. Želdynai ir želdiniai gali būti tvarkomi tik pagal parengtą ir su už kultūros paveldo apsaugą atsakinga institucija suderintą kraštovaizdžio tvarkymo projektinę dokumentaciją. Želdiniai gali būti šalinami tik atlikus atestuoto specialisto (arboristo)

54, 63, 65; 2009 m.); **vaismedžių ir vaiskrūmių sodas Antros vilos pastato PR pusėje, terasomis suformuotos kalvos apatinėje terasoje** (vaiskrūmiai neišliko; -; 15.1.; FF Nr. 47, 69; 2009 m.), **lapuočių alėja, vedanti nuo Antros vilos pastato PR kryptimi** (-; -; FF Nr. 46; 2009 m.); 7.3. Pirminė ir istoriškai susiklosčiusi paskirtis - **gyvenamoji, visuomeninė** (-; -; -; 2009 m.).	įvertinimą ir nustačius jų blogą būklę arba keliamą pavojų aplinkiniams. Pašalinus tokius želdinius, jie kompensuojami atsodinimu, atkuriant kraštovaizdžiui būdingą vertingųjų savybių pobūdį ir vertingąsias savybes.
7.3. Pirminė ir istoriškai susiklosčiusi paskirtis - **gyvenamoji, visuomeninė** (-; -; -; 2009 m.).	Kultūros paveldo komplekso teritorijos pritaikymo prioritetas teikiamas autentiškai istoriškai susiklosčiusiai paskirčiai; Įrodžius, kad paskirtis nuostolinga teritorija gali būti pritaikoma įvairioms paskirtims – gyvanamajai, visuomeninei ar smulkaus verslo, tačiau Kultūros paveldo komplekso teritorijos ir komplekso dalių naudojimo paskirtys turi būti suderintos su kultūros paveldo komplekso teritorijai ir komplekso dalims nustatytomis vertingosiomis savybėmis.
7.4. Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio autentiškumas - **Pirmos vilos pastato fasadų apžvelgimas** (-; -; FF Nr. 1, 5, 6, 8; 2009 m.); **Antros vilos pastato fasadų bei terasomis suformuotos kalvos apžvelgimas** (-; -; FF Nr. 46, 48, 49, 50, 53, 54, 63; 2009 m.); **Artezinio šulinio statinio fasadų apžvelgimas** (-; -; FF Nr. 66, 68, 71; 2009 m.); **Administracinio pastato ŠV ir ŠR fasadų apžvelgimas** (-; -; FF Nr. 20, 22; 2009 m.).	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti supančios aplinkos ir kraštovaizdžio autentiškumą, apimantį pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą-formą, suplanavimą, atlikimo technologiją.
7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - **XVII a. dabartinėje ligoninės teritorijoje stovėjo pilininko Nonharto (vėliau Ferdinando Naruševičiaus) rūmai. XVII a. 2 pusėje šias žemes valdė LDK etmonas Mykolas Kazimieras Pacas (1624-1682). Pastarasis 1677 m. žemes padovanojo Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčiai ir Laterano reguliariųjų kanauninkų vienuolynui. Čia buvo dirbamos vienuolyno žemės ir pievos, pastatų nestatyta. Po 1863 m. sukilimo uždarius Laterano reguliariųjų kanauninkų vienuolyną, žemės atiduotos Vilniaus stačiatikių Šv. Marijos Magdalietės (marijaviečių) vienuolynui. Vienuolyno iniciatyva 1896 m. buvo sudarytas teritorijos sklypų planas ir sklypai pradėti nuomoti miestiečiams. Teritorijoje leista statyti tiktai medinius namus, kad pasibaigus sutarties terminui būtų galima juos nukelti. XX a. pr. vienuolyno žemės prijungtos prie Vilniaus miesto ribų. 1904 m. teritorijoje leista statyti mūrinius pastatus. 1904-1915 m. pastatyta medinių vasarnamių ir mūrinių vilų. 1913 m. parengtame marijaviečių vienuolyno sklypų plane matyti, jog dabartinės ligoninės teritorijoje buvo suformuoti trys sklypai: ŠV, centrinėje bei PR dalyje. Sklypai netaisyklingi, suformuoti derinantis prie kalvoto reljefo. Pirmojo pasaulinio karo metu Antakalnio vasarnamiuose veikė lietuvių pabėgėlių**	Vertybės istoriniai faktai, nustatyti atliktų istorinių, ikonografinių, archeologinių ir kitų tyrimų pagrindu, negali būti iškraipomi ar paneigiami. Juos tikslinti ar papildyti galima tik naujų istorinių, ikonografinių, archeologinių ar kitų moksliškai pagrįstų tyrimų duomenų pagrindu. Rengiant tvarkybos darbų, statybos, kraštovaizdžio tvarkymo ir kitą projektinę dokumentaciją, sprendiniai turi būti grindžiami nustatytomis kultūros vertybės vertingosiomis savybėmis ir autentiškais istoriniais duomenimis, nekeičiant kultūros vertybės istorinio naratyvo ir memorialinės reikšmės.

prieglaudos, kurias išlaikė „Lietuvių draugija dėl karo nukentėjusiems šelpti“. Nuo 1926 m. gruodžio 31 d. ši draugija pradėta vadintis „Lietuvių Labdaros draugija“ (pirmininkas daktaras J. Basanavičius, vicepirmininkas kan. J. Kukta, sekretorius P. Dogelis, iždininkas advokatas J. Kymantas). Dabartinės ligoninės teritorijos PR dalyje buvusiame sklype stovėjo medinis pastatas, kuriame 1916-1930 m. veikė mergaičių prieglauda (steigėjas „Lietuvių Labdaros draugijos“ Vilniaus skyriaus pirmininkas kunigas P. Bieliauskas). Prieglaudoje buvo įrengta koplyčia. 1921 m. vienuolyno žemes perėmė Lenkijos valdžia. 1922 m. nupirkti pastatai, stovėję sklype, suformuotame dabartinės ligoninės teritorijos centrinėje dalyje. Pastatai perduoti Vilniaus psichiatrijos ligoninei. 1924-1925 m. pastatai rekonstruoti ir pritaikyti ligoninės reikmėms. 1929-1930 m. prie ligoninės teritorijos prijungtas PR sklypas su pastatais, nupirktais iš „Lietuvių labdaros draugijos“. Sovietmečių prie ligoninės teritorijos prijungtas ir ŠV sklypas su pastatais (-; -; 15.1; Priedai Nr. 1-12; 2009 m.).	
Teritorijoje esantys kiti objektai ir statiniai	Galimi tvarkomieji statybos darbai – griovimas, paprastasis remontas, kapitalinis remontas, rekonstrukcija. Esami nevertingi užstatymo elementai griaunami, kapitaliai remontuojami arba rekonstruojami, pritaikant jų tūrius ir architektūros išraišką prie bendrų zonos formavimo principų, dėsningumų ir architektūros stilistikos; disonuojantys nevertingi statiniai iškeliami; nevertingi elementai naikinami arba pritaikomi derinant prie supančios autentikos visumos; naujai įrengiamų elementų stilistika, mastelis, medžiagos turi atitikti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso ir Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu, stilistiką, mastelį bei būdingas medžiagas.
VILNIAUS PSICHATRINĖS LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO PIRMOS VILOS PASTATAS (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30973) **Statusas** – Registrinis **Reikšmingumo lygmuo** – Regioninis **Vertybė pagal sandarą** – Į kompleksą įeinantis **Unikalus objekto kodas – 30973** **Amžius** – 1908 m. **Vertingųjų savybių pobūdis** – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Kraštovaizdžio;	Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 3
7.1.1.1. tūrinė erdvinė kompozicija, tūris - kompaktinio tūrio, 2 aukštų su mansarda ir rūsiu (-; būklė gera; TRP; Priedai Nr. 13, 14; FF Nr. 1, 4, 6, 8, 10; 2009 m.), stogo forma - sudėtinė: pagrindinės dalies mansardinė, PV rizalito - vieno aukšto, trisienės iškyšos - trišlaitė (-; netyrinėta;	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją.

Priedai Nr. 13; FF Nr. 2, 4, 6, 8, 10; 2009 m.), stogo dangos medžiaga ar jos tipas - skardos lakštų bei molio čerpių dangos tipas (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 4, 6, 8, 10; 2009 m.); kiti stogo elementai - geltonų plytų mūro dūmtraukiai (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 3; 2009 m.); tūriniai stoglangiai su vienšlaičiu stogeliu PR, PV ir ŠV fasaduose (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 4; 2009 m.);	Pritaikant pastatą dabarties poreikiams, išsaugoti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, Pirmos vilos pastato tūrinę ir erdvinę struktūrą. Esamo pastato aukščio, tūrio ir žemės sklypo užstatymo tankio didinimas galimas tik tyrimų pagrindu atkuriant istorinę Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, Pirmos vilos pastato planinę struktūrą ir tūrinę erdvinę kompoziciją. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.2. aukštų išplanavimas - kapitalinių sienų tinklas, suformuotas XX a. pr. (-; netyrinėta; Priedai Nr. 14, 16; 2009 m.), kolonos, sienų angos, nišos - stačiakampės, segmentinės bei pusapskritiminės sąramos langų bei durų angos, suformuotos XX a. pr. (-; būklė gera; Priedai Nr. 13, 14, 16; FF Nr. 1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12; 2009 m.); ŠR fasado tariamojo rizalito frontono ovalinė anga (-; būklė gera; FF Nr. 11; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Atkuriamos architektūrinės dalys ir elementai turi harmoningai įsilieti į objekto visumą bei skirtis nuo originalo, kad neklastotų meninės ir istorinės tiesos. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.3. fasadų architektūrinis sprendimas - istorizmo stiliaus su vėlyvojo moderno elementais (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 1, 4, 5, 6, 8, 11; 2009 m.), fasadų architektūros tūrinės detalės - PV fasado rizalitas su laužytu frontonu ir vieno aukšto trisiene iškyša (-; būklė gera; FF Nr. 4, 5, 6; 2009 m.); nusklembto V kampo tariamasis rizalitas su ovalo formos frontonu ir vieno aukšto iškyša bei balkonu virš jos (balkonas įrengtas po 1941 m.; būklė gera; Priedai Nr. 16; FF Nr. 6, 7; 2009 m.); ŠR fasado tariamasis rizalitas su ovalo formos frontonu (-; būklė gera; FF Nr. 10, 11; 2009 m.); fasadų apdaila ir puošyba - iš tinko suformuotas ŠR fasado įėjimo durų angos profiliuotas apvadas (-; būklė gera; FF Nr. 12; 2009 m.); iš tinko suformuoti ŠV ir ŠR fasadų 1 aukšto profiliuoti langų apvadai su spynomis (-; būklė gera; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); iš tinko suformuoti ŠV ir ŠR fasadų 2 aukšto profiliuoti langų apvadai (-; būklė gera; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); ŠR fasado tariamojo rizalito frontono ovalios angos iš tinko suformuotas profiliuotas apvadas su spyna (-; būklė gera; FF Nr. 10; 2009 m.); netaisyklingos formos iškilios ir įgilintos polanginės bei pokarnizinės plokštumos ŠV ir ŠR fasaduose (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); stačiakampės įgilintos sienų plokštumos PV, ŠV fasaduose (-; būklė gera; FF Nr. 5, 8, 9; 2009 m.); PV rizalito kampų šoninės rustuotos mentės (-; būklė gera; FF Nr. 4, 5, 6; 2009 m.); ŠR fasado kampinės ir tariamąjį rizalitą skaidančios mentės (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 10, 11; 2009 m.); PR fasadą skaidančios vertikalios dekoratyvios vagos (-; būklė gera; FF Nr. 1; 2009 m.); plytų mūro tinkuoti profiliuoti karnizai (-; būklė gera; FF Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 10; 2009 m.), frizas (-; būklė; FF Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 10; 2009 m.), tinko tipas (netyrinėta; -; -; 2009);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Fasadai, autentiškos architektūrinės detalės, tinkas tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų. Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertinogose statinio dalyse. Saugomos tūrinės detalės sudarančios fasadų architektūrinį sprendimą, todėl draudžiama įvesti naujus, neautentiškus elementus pastato fasaduose. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.

7.1.1.4. konstrukcijos - plytų ir akmenų mūro pamatas (netyrinėta; -; - ; 2009 m.); plytų mūro sienos (netyrinėta; -; - ; 2009 m.); funkcinė įranga - laiptinės teraciniai laiptai su ažūriniais metalo turėklais ir mediniais porankiais (-; būklė gera; FF Nr. 14, 15; 2006 m.), stalių ir kiti gaminiai - dvigubų langų medinės konstrukcijos ir skaidymo tipas: dviejų varčių su viršulangiu ir trijų dalių su viršulangiu (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 13; FF Nr. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių dvivėrių įsprūdinių lauko durų su dekoratyviai skaidytu arkiniu viršulangiu tipas (-; būklė gera; FF Nr. 12; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių dvivėrių vidaus durų su viršulangiu tipas (-; būklė gera; FF Nr. 16; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas, konservavimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui ar būklei. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai. Autentiški stalių gaminiai gali būti keičiami naujais, išsaugant rėmų profilius, konstrukcijos ir skaidymo tipą, analogiškų autentiškiems medžiagų: medžio metalo, tik avarinės būklės atveju, juos įvertinus atestuotam restauratoriui.
7.1.1.5. grindų, pandusų, laiptų pakopų danga ar dangos medžiaga, jos tipas - laiptinės dekoratyvinių plytelių dangos tipas (-; būklė patenkinama; FF Nr. 13, 16; 2009 m.).	Saugomos vidaus interjero elementai, kurie tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų
7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes , įvykius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - 1908 m. Eugenija Puzino, pagal architekto Augusto Kleino projektą, pasistatydino mūrinę dviejų aukštų vilą su ledaine PR sklypo dalyje. 1913 m. vila priklausė Antanui Veriovkinui-Šeliutai, kuris 1918-1940 m. joje įsteigė sanatorija. Nuo 1941 m. pastate veikė Tuberkuliozės ligoninė. Vėliau pastatas atiduotas psichiatrinei ligoninei (-; -; 15.1; Priedai Nr. 13-16; 2009 m.).	
VILNIAUS PSICHATRINĖS LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO ADMINISTRACINIS PASTATAS (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30974) **Statusas** – Registrinis **Reikšmingumo lygmuo** – Regioninis **Vertybė pagal sandarą** – Į kompleksą įeinantis **Unikalus objekto kodas – 30974** **Amžius** – 1937-1940 m.	Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 3

Vertingųjų savybių pobūdis – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Kraštovaizdžio;	
7.1.1.1. tūrinė erdvinė kompozicija, tūris - kompaktinio tūrio, 2 aukštų su mansarda ir rūsiu (-; būklė gera; TRP; Priedai Nr. 13, 14; FF Nr. 1, 4, 6, 8, 10; 2009 m.), stogo forma - sudėtinė: pagrindinės dalies mansardinė, PV rizalito - vieno aukšto, trisienės iškyšos - trišlaitė (-; netyrinėta; Priedai Nr. 13; FF Nr. 2, 4, 6, 8, 10; 2009 m.), stogo dangos medžiaga ar jos tipas - skardos lakštų bei molio čerpių dangos tipas (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 4, 6, 8, 10; 2009 m.); kiti stogo elementai - geltonų plytų mūro dūmtraukiai (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 3; 2009 m.); tūriniai stoglangiai su vienšlaičiu stogeliu PR, PV ir ŠV fasaduose (-; būklė patenkinama; FF Nr. 2, 4; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatą dabarties poreikiams, išsaugoti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso administracinio pastato tūrinę ir erdvinę struktūrą. Esamo pastato aukščio, tūrio ir žemės sklypo užstatymo tankio didinimas galimas tik tyrimų pagrindu atkuriant istorinę Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso administracinio pastato planinę struktūrą ir tūrinę erdvinę kompoziciją. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.2. aukštų išplanavimas - kapitalinių sienų tinklas, suformuotas XX a. pr. (-; netyrinėta; Priedai Nr. 14, 16; 2009 m.), kolonos, sienų angos, nišos - stačiakampės, segmentinės bei pusapskritiminės sąramos langų bei durų angos, suformuotos XX a. pr. (-; būklė gera; Priedai Nr. 13, 14, 16; FF Nr. 1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12; 2009 m.); ŠR fasado tariamojo rizalito frontono ovalinė anga (-; būklė gera; FF Nr. 11; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertingose statinio dalyse. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.3. fasadų architektūrinis sprendimas - istorizmo stiliaus su vėlyvojo moderno elementais (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 1, 4, 5, 6, 8, 11; 2009 m.), fasadų architektūros tūrinės detalės - PV fasado rizalitas su laužytu frontonu ir vieno aukšto trisiene iškyša (-; būklė gera; FF Nr. 4, 5, 6; 2009 m.); nusklembto V kampo tariamasis rizalitas su ovalo formos frontonu ir vieno aukšto iškyša bei balkonu virš jos (balkonas įrengtas po 1941 m.; būklė gera; Priedai Nr. 16; FF Nr. 6, 7; 2009 m.); ŠR fasado tariamasis rizalitas su ovalo formos frontonu (-; būklė gera; FF Nr. 10, 11; 2009 m.); fasadų apdaila ir puošyba - iš tinko suformuotas ŠR fasado įėjimo durų angos profiliuotas apvadas (-; būklė gera; FF Nr. 12; 2009 m.); iš tinko suformuoti ŠV ir ŠR fasadų 1 aukšto profiliuoti langų apvadai su spynomis (-; būklė gera; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); iš tinko suformuoti ŠV ir ŠR fasadų 2 aukšto profiliuoti langų apvadai (-; būklė gera; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); ŠR fasado tariamojo rizalito frontono ovalios angos iš tinko suformuotas profiliuotas apvadas su spyna (-; būklė gera; FF Nr. 10; 2009 m.); netaisyklingos formos iškilios ir įgilintos polanginės bei pokarnizinės plokštumos ŠV ir ŠR fasaduose (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 8, 9, 10, 11; 2009 m.); stačiakampės įgilintos sienų plokštumos PV, ŠV fasaduose (-; būklė gera; FF Nr. 5, 8, 9; 2009 m.); PV rizalito kampų šoninės rustuotos mentės (-	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Fasadai, autentiškos architektūrinės detalės, tinkas tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų. Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertinogose statinio dalyse. Saugomos tūrinės detalės sudarančios fasadų architektūrinį sprendimą, todėl draudžiama įvesti naujus, neautentiškus elementus pastato fasaduose. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.

; būklė gera; FF Nr. 4, 5, 6; 2009 m.); ŠR fasado kampinės ir tariamąjį rizalitą skaidančios mentės (-; būklė gera; Priedai Nr. 13; FF Nr. 10, 11; 2009 m.); PR fasadą skaidančios vertikalios dekoratyvios vagos (-; būklė gera; FF Nr. 1; 2009 m.); plytų mūro tinkuoti profiliuoti karnizai (-; būklė gera; FF Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 10; 2009 m.), frizas (-; būklė; FF Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 10; 2009 m.), tinko tipas (netyrinėta; -; -; 2009)	
7.1.1.4. konstrukcijos - plytų ir akmenų mūro pamatas (netyrinėta; -; - ; 2009 m.); plytų mūro sienos (netyrinėta; -; - ; 2009 m.); funkcinė įranga - laiptinės teraciniai laiptai su ažūriniais metalo turėklais ir mediniais porankiais (-; būklė gera; FF Nr. 14, 15; 2006 m.), stalių ir kiti gaminiai - dvigubų langų medinės konstrukcijos ir skaidymo tipas: dviejų varčių su viršulangiu ir trijų dalių su viršulangiu (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 13; FF Nr. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių dvivėrių įsprūdinių lauko durų su dekoratyviai skaidytu arkiniu viršulangiu tipas (-; būklė gera; FF Nr. 12; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių dvivėrių vidaus durų su viršulangiu tipas (-; būklė gera; FF Nr. 16; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas, konservavimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui ar būklei. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai. Autentiški stalių gaminiai gali būti keičiami naujais, išsaugant rėmų profilius, konstrukcijos ir skaidymo tipą, analogiškų autentiškiems medžiagų: medžio metalo, tik avarinės būklės atveju, juos įvertinus atestuotam restauratoriui.
7.1.1.5. grindų, pandusų, laiptų pakopų danga ar dangos medžiaga, jos tipas - laiptinės dekoratyvinių plytelių dangos tipas (-; būklė patenkinama; FF Nr. 13, 16; 2009 m.).	Saugomos vidaus interjero elementai, kurie tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų.
7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes , įvykius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - 1908 m. Eugenija Puzino, pagal architekto Augusto Kleino projektą, pasistatydino mūrinę dviejų aukštų vilą su ledaine PR sklypo dalyje. 1913 m. vila priklausė Antanui Veriovkinui-Šeliutai, kuris 1918-1940 m. joje įsteigė sanatorija. Nuo 1941 m. pastate veikė Tuberkuliozės ligoninė. Vėliau pastatas atiduotas psichiatrinei ligoninei (-; -; 15.1; Priedai Nr. 13-16; 2009 m.).	
VILNIAUS PSICHATRINĖS LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO ANTROS VILOS PASTATAS (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30975) **Statusas** – Registrinis **Reikšmingumo lygmuo** – Regioninis **Vertybė pagal sandarą** – Į kompleksą įeinantis **Unikalus objekto kodas – 30975**	Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 3

Amžius – pastatytas XX a. pr., rekonstruotas 1925 m. **Vertingųjų savybių pobūdis** – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Kraštovaizdžio;	
7.1.1.1. tūrinė erdvinė kompozicija, tūris - pusiau atviro tūrio, „L“? raidės plano, susidedančio iš pagrindinio P sparno ir R sparno, dviejų aukštų su mansarda ir pusrūsiu (nevertingas ŠR priestatas pastatytas po 1962 m.; būklė patenkinama; TRP; Priedai Nr. 17-28; FF Nr. 35, 50, 54, 61; 2009 m.), stogo forma - valminė, PR rizalito bokštelio - keturšlaitė, PR stoglangių ir PV tariamojo rizalito frontono - dvišlaitė (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 35, 37, 45, 46, 50, 53, 63; 2009 m.), stogo dangos medžiaga ar jos tipas - skardos lakštų dangos tipas, PR rizalito bokštelio - dekoratyvinės skardos žvynelių ir rombų dangos tipas (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 35, 45, 46, 51, 60; 2009 m.), kiti stogo elementai - tūriniai mediniai stoglangiai pjaustynėtomis detalėmis PR fasade (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 36, 45; 2006 m.), PR rizalito bokštelio trikampiai tūriniai švieslangiai (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 22, 25, 26; FF Nr. 35, 45; 2009 m.), geltonų plytų mūro dūmtraukiai (netyrinėta; -; Priedai Nr. 25, 26; FF Nr. 45, 48, 49; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatą dabarties poreikiams, išsaugoti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, Antros vilos pastato tūrinę ir erdvinę struktūrą. Esamo pastato aukščio, tūrio ir žemės sklypo užstatymo tankio didinimas galimas tik tyrimų pagrindu atkuriant istorinę Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, Pirmos vilos pastato planinę struktūrą ir tūrinę erdvinę kompoziciją. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.2. aukštų išplanavimas - kapitalinių sienų tinklas, suformuotas XX a. pr. (netyrinėta; -; Priedai Nr. 17-20, 23, 24, 27; 2006 m.), kolonos, sienų angos, nišos - stačiakampės, segmentinės sąramos langų bei durų angos, suformuotos XX a. pr. (netyrinėta; -; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 35, 51, 55, 56, 59, 61; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertinogose statinio dalyse. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.3. fasadų architektūrinis sprendimas - istorizmo stiliaus (netyrinėta; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 22, 25, 26, 28; FF Nr. 35, 46, 51, 52, 56, 59, 61; 2009 m.), fasadų architektūros tūrinės detalės - PR fasado portikas su 2 kolonom, 2 rustuotais piliastrais ir frontonu (kolonų rustai neišliko; portiko būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 22, 25, 28; FF Nr. 35, 38; 2009 m.), PR rizalitas su bokšteliu (bokštelio dekoratyvi metalinė viršūnė ir ažūrinė metalinė tvorelė neišliko; rizalito su bokšteliu būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 22, 25, 26, 28; FF Nr. 35, 37, 38, 45; 2009 m.), PV tariamasis rizalitas su frontonu (-; būklė patenkinama; FF Nr. 61; 2009 m.), PR, PV ir ŠV fasadų balkonų ir jų turėklų tipas (neišliko; -; Priedai Nr. 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28; 2009 m.), fasadų apdaila ir puošyba - karnizas su figūrinėmis konsolėmis (-; būklė gera; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 36, 45, 55, 57, 59, 60; 2006 m.), R sparno tarpaukštinio karnizo tipas (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 26, 28; FF Nr. 52; 2009 m.), R sparno Š	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Fasadai, autentiškos architektūrinės detalės, tinkas tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų. Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertinogose statinio dalyse. Saugomos tūrinės detalės sudarančios fasadų architektūrinį sprendimą, todėl draudžiama įvesti naujus, neautentiškus elementus pastato fasaduose. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.

ir P kampų puošyba iš tinko suformuotais rustais (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 22, 26, 28; FF Nr. 52; 2009 m.), P sparno langų dekoratyvūs sandrikai su spynomis (-; būklė gera; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 36, 59, 60, 61, 62; 2009 m.); P sparno PR, PV bei ŠV fasadų plytų mūro ir juostomis tinkuotų, rustuotų sienų apdailos tipas (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 36, 59, 60, 61; 2009 m.); R sparno PV, ŠV ir ŠR fasadų tinko tipas (-; būklė patenkinama; FF Nr. 51, 55, 58; 2009);	
7.1.1.4. konstrukcijos - plytų ir akmens mūro pamatas (netyrinėta; -; FF Nr. 59; 2009 m.); mūrinio tinkuoto cokolio tipas (netyrinėta; -; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 35; 2009 m.); XX a. pr. suformuotos plytų mūro sienos (netyrinėta; -; Priedai Nr. 17-28; -; 2009 m.); perdangų tipas (netyrinėta; -; Priedai Nr. 22, 26, 28; -; 2009 m.); stogo konstrukcijos tipas (netyrinėta; -; Priedai Nr. 22, 26, 28; -; 2009 m.); funkcinė įranga - laiptinės teraciniai laiptai su ažūriniais metaliniais turėklais ir mediniais porankiais (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 22, 26; FF Nr. 41, 42, 44; 2009 m.); stalių ir kiti gaminiai - dvigubų langų medinės konstrukcijos ir skaidymo tipas: 2 varčių su viršulangiu, skaidytu į 2 dalis bei 3 dalių su viršulangiu, skaidytu į 3 dalis (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 21, 25, 26, 27,28; FF Nr. 36, 37, 60, 62; 2009 m.); PR fasado stoglangių medinės konstrukcijos ir skaidymo tipas: dviejų varčių su viršulangiu, skaidytu i 2 dalis (iš dalies išliko; -; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 36; 2009 m.); PR rizalito bokštelio tūrinių trikampių švieslangių medinės konstrukcijos ir dekoratyvaus skaidymo tipas (-; būklė patenkinama; Priedai Nr. 21, 25, 28; FF Nr. 35; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių pjaustynėtų dvivėrių įstiklintų lauko durų su viršulangiu tipas (-; būklė bloga; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 39; 2009 m.); pagrindinio įėjimo medinių dvivėrių įstiklintų vidaus durų su viršulangiu tipas (-; būklė bloga; Priedai Nr. 21, 25; FF Nr. 40, 41; 2009 m.); medinių dvivėrių įsprūdinių laiptinės durų tipas (-; būklė bloga; Priedai Nr. 22, 25; FF Nr. 43; 2009 m.).	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas, konservavimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui ar būklei. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai. Autentiški stalių gaminiai gali būti keičiami naujais, išsaugant rėmų profilius, konstrukcijos ir skaidymo tipą, analogiškų autentiškiems medžiagų: medžio metalo, tik avarinės būklės atveju, juos įvertinus atestuotam restauratoriui.
7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes , įvykius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - vila pastatyta XX a. pr.; 1913 m. ji priklausė Morisui Preisui; 1922 m. perduota Vilniaus psichiatrijos ligoninei. 1924-1925 m. pastatas rekonstruotas pritaikant ligoninės reikmėms (-; -; 15.1; Priedai Nr. 17-28; 2009 m.).	
VILNIAUS PSICHATRINĖS LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO artezinio šulinio statinys (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 30976) **Statusas** – Registrinis **Reikšmingumo lygmuo** – Regioninis **Vertybė pagal sandarą** – Į kompleksą įeinantis	Vilniaus miesto sav., Antakalnio sen., Vilniaus m., Vasaros g. 5

Unikalus objekto kodas – 30976 **Amžius** – pastatytas 1924 m., rekonstruotas 1928 m. **Vertingųjų savybių pobūdis** – Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Kraštovaizdžio;	
7.1.1.1. tūrinė erdvinė kompozicija, tūris - 1924-1928 m. suformuoto kompaktinio tūrio, vieno aukšto (netyrinėta; -; TRP; FF Nr. 66, 71; 2009 m.), stogo forma - piramidinė (-; būklė avarinė; FF Nr. 66, 68; 2009 m.), stogo dangos medžiaga ar jos tipas - molio čerpių dangos tipas (-; būklė avarinė; FF Nr. 67; 2009 m.), kiti stogo elementai - medinės tekintos smailės tipas (-; būklė bloga; FF Nr. 75; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Pritaikant pastatą dabarties poreikiams, išsaugoti Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso, artezinio šulinio statinio tūrinę ir erdvinę struktūrą. Esamo pastato aukščio, tūrio didinimas galimas tik tyrimų pagrindu atkuriant istorinę Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso artezinio šulinio statinio planinę struktūrą ir tūrinę erdvinę kompoziciją. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai
7.1.1.2. kolonos, sienų angos, nišos - stačiakampės durų ir langų angos, suformuotos 1924-1928 (netyrinėta, kai kurios užkaltos; -; FF Nr. 66, 70, 71; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas, konservavimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui ar būklei. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai.
7.1.1.3. fasadų architektūrinis sprendimas - istorizmo stiliaus (netyrinėta; iš dalies išliko; FF Nr. 66, 71; 2009 m.), fasadų apdaila ir puošyba - PV ir PR fasadų langų medinių profiliuotų karnizų ir medinių profiliuotų apvadų tipas (-; būklė avarinė; FF Nr. 70, 71, 72; 2009 m.);	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Fasadai, autentiškos architektūrinės detalės, tinkas tvarkomi laikantis specialiose technologijose nustatytų reikalavimų.

	Tvarkomieji statybos darbai galimi tik nevertinogose statinio dalyse. Saugomos tūrinės detalės sudarančios fasadų architektūrinį sprendimą, todėl draudžiama įvesti naujus, neautentiškus elementus pastato fasaduose. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys tvarkomieji statybos darbai.
7.1.1.4. konstrukcijos - plytų mūro pamatas (netyrinėta; -; FF Nr. 71; 2009 m.); rąstų sienų tipas (-; būklė avarinė; FF Nr. 71; 2009 m.); medinės sijinės perdangos tipas (netyrinėta; -; -; 2009 m.); medinės gegninės stogo konstrukcijos tipas (netyrinėta; -; -; 2009 m.); stalių ir kiti gaminiai - langų medinės konstrukcijos ir skaidymo tipas (ŠR ir PR fasaduose neišliko; būklė avarinė; FF Nr. 70; 2009 m.); konstrukcijų dekoras - medinių sijų su profiliuotais galais tipas (-; būklė bloga; FF Nr. 71, 72; 2009 m.); iš pratęstų sienos rąstų suformuotų medinių profiliuotų konsolių tipas (kai kurios užtinkuotos; būklė bloga; FF Nr. 73, 74; 2009 m.).	Galimi visų rūšių tvarkybos darbai. Tvarkybos darbų prioritetinė kryptis – restauravimas, konservavimas. Visi darbai atliekami remiantis tyrimų duomenimis, siekiant išsaugoti autentiškumą – statinio savybes, apimančias pirminę ar istoriškai susiklosčiusią vertybės išraišką ir savitą pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją. Draudžiami darbai galintys pakenkti autentiškų statinio konstrukcijų stabilumui ar būklei. Pamatas gali būti atidengiamas ir paliekamas atviras tik tuo atveju, jeigu yra pasirūpinta tinkamu jo išsaugojimu, konservavimu ir priežiūra. Be institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugą, leidimo, išduoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatyta tvarka, draudžiama atidengti autentiškas netirtas dalis ar elementus, vykdyti ardomuosius tyrimus, keisti langus, duris ar kitus autentiškus elementus, vykdyti kitus tvarkybos bei statybos darbus. Draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai. Autentiški stalių gaminiai gali būti keičiami naujais, išsaugant rėmų profilius, konstrukcijos ir skaidymo tipą, analogiškų autentiškiems medžiagų: medžio metalo, tik avarinės būklės atveju, juos įvertinus atestuotam restauratoriui.
7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes , įvykius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis - psichiatrinės ligoninės reikmėms 1924 m. įrengtas artezinis šulinys su pompa, elektriniu motoru ir uždengtas mediniu nameliu. 1928 m. šulinys buvo rekonstruotas, nes nebepatenkino ligoninės poreikių (-; -; 15.1; Priedai Nr. 29; 2009 m.).	

2.11. Saugomos visos vertingos Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso dalys bei elementai, visos pirminio pastatymo ir vėlesnių pakeitimų suformuotos dalys bei elementai (nepriklausomai nuo jų išlikimo laipsnio) su istoriniais pakeitimais ir papildymais, kurie savaime turi kultūrinės vertės požymių arba kartu su ankstesnių etapų elementais sudaro tokių požymių turinčią visumą, ir teritoriją.

2.12. Kiti reikalavimai:

2.12.1. Prieš pradedant vertybės tvarkomuosius paveldosaugos ir tvarkomuosius statybos darbus būtina atlikti esamos būklės fiksavimą ir natūros ir fizinius tyrimus, parengti tvarkomųjų paveldosaugos ir/ar tvarkomųjų statybos darbų projektą/-us;

2.12.2. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso tvarkybos darbams vadovauti, atlikti juos, parengti paveldosaugos specialiąją ekspertizę turi teisę kultūros ministro nustatyta tvarka atestuotas specialistas;

2.12.3. Tvarkybos darbai atliekami pagal parengtą ir Kultūros paveldo departamente suderintą tvarkybos darbų projektą/-us, gavus leidimą/-us;

2.12.4. Vadovauti tvarkomųjų statybos darbų projektavimui, projekto/-ų vykdymo priežiūrai, statinio tvarkybos techninei priežiūrai turi teisę aplinkos ir kultūros ministrų patvirtinta tvarka atestuotas darbų vadovas, jei jis turi verslo liudijimą arba dirba įmonėje, kuri atestuota aplinkos ir kultūros ministrų patvirtinta tvarka;

2.12.5. Tvarkomųjų paveldosaugos ir tvarkomųjų statybos darbų projekto/-ų sprendiniai privalo būti įvertinti kultūros vertybės ir kultūros paveldo vietovių, kuriose ji yra, vertingųjų savybių išsaugojimo ir poveikio joms aspektu;

2.12.6. Jei atliekant statybos ar kitokius darbus aptinkama archeologinių radinių ar nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniam skyriui ir/arba Vilniaus savivaldybės administracijos Kultūros paveldo apsaugos skyriui.

3. Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir pozonių paveldosaugos reikalavimai:
3.1. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių kompleksui vizualinės apsaugos zona nenustatyta;
3.2. Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių kompleksas patenka į kultūros vertybių registre registruotos nekilnojamosios kultūros paveldo vietovės – Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu (unikalus kodas Registre – 16084) teritoriją;
3.3. Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073, statusas - Paminklas) vizualinės apsaugos pozonį. Vadovautis galiojančiu Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendruoju planu, Vilniaus senamiesčio – kultūros paminklo (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073, buvęs U1P) – apsaugos specialiuoju planu – teritorijos ir apsaugos zonos ribų planu (patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu, 2010-10-18, Nr. ĮV-512) ir Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo U1P – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinuoju apsaugos reglamentu (patvirtinta Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos direktoriaus 2005 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. Į-167), taip pat šių teritorijų planavimo dokumentų pakeitimais ir (ar) juos pakeičiančiais teisės aktų nustatyta tvarka įsigaliojusiais teritorijų planavimo dokumentais;
3.3. Teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama. Nustatyta žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis – apima už kultūros paveldo komplekso teritorijos esančius žemės sklypus ar jų dalis su juose esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais. Šioje zonoje taikomi Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, kur nustatoma draudžiama veikla, galinti trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

PRIEDAI:

1. Apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų planas, - lap.

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėja		Gerda Mockevičė
(reglamentą parengusio pareigos)	(parašas)	(vardas, pavardė)

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėja		Gerda Mockevičė
(reglamentą patvirtinusio pareigos)	(parašas)	(vardas, pavardė)

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos 188692688, Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Vilniaus psichiatrinės ligoninės statinių komplekso (u. k. 30972), esančio Vasaros g. 3 ir Vasaros g. 5, Vilniuje, individualus apsaugos reglamentas
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-10-30 Nr. IRVS-13
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gerda Mockevičė, Vedėjas, Vilniaus teritorinis skyrius
Sertifikatas išduotas	GERDA MOCKEVIČĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-10-30 15:38:54 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-10-30 15:39:12 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2022-12-29 22:31:20 – 2027-12-28 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.5
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-10-30 16:18:02)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-10-30 16:18:03 DBSIS